Regio Midden-Holland

Controleprotocol Regio Midden-Holland 2025 - 2028

voor de accountantscontrole op de jaarrekening

Versienummer: 1.0
Datum: 1 september 2025

Dagelijks Bestuur 10 september 2025
Algemeen Bestuur 1 oktober 2025

Postbus 305
2800 AH GOUDA
www.regiomiddenholland.nl

Inhoud

1 Algemeen 3
1.1 Inleiding 3
1.2 Doelstelling 3
1.3 Wettelijk kader 4
2 Algemene uitgangspunten voor de controle op rechtmatigheid 4
2.1 Algemene uitgangspunten 4
3 Rechtmatigheidsverantwoording 4
4 Te hanteren goedkeurings-en rapporteringstoleranties 5
4.1 Goedkeuringstolerantie 5
4.2 Verantwoordingsgrens 6
4.3 Rapporteringstolerantie en rapportagegrens 6
5 Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria 8
5.1 Rechtmatigheidscriteria 8
5.2 Begrotingscriterium 9
5.3 M&O criterium 10
5.4 Voorwaardencriterium 10
5.5 Effecten van het niet naleven van wet- en regelgeving 11
6 Reikwijdte en normenkader 12
6.1 Financiële rechtmatigheid 12
6.2 Het normenkader 12
6.2.1 Reikwijdte van de controle bij de rechtmatigheidstoetsing 13
7 Rapportage accountant 14
8 Overgangs- en slotbepalingen 15
8.1 Inwerkingtreding 15
8.2 Intrekken oude protocol 15
8.3 Citeertitel 15

1 Algemeen

1.1 Inleiding

Jaarlijks legt het Dagelijks Bestuur in de jaarstukken verantwoording af aan het Algemeen Bestuur over het in het begrotingsjaar gevoerde beleid. Het Algemeen Bestuur beoordeelt de jaarstukken en daarmee tevens het financieel beheer over het controlejaar zoals uitgeoefend door of namens het Dagelijks Bestuur van Regio Midden-Holland.

Met ingang van begrotingsjaar 2023 (d.d. 1 januari 2023) wordt de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur voor de rechtmatigheid benadrukt doordat het Dagelijks Bestuur een verantwoording van rechtmatigheid laat opnemen in de jaarrekening in plaats van de accountant.

Als basis voor de beoordeling door het Algemeen Bestuur dienen mede de uitkomsten van de accountantscontrole, vastgelegd in de controleverklaring en het verslag van bevindingen. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole, en de daaruit voortvloeiende controleverklaring, dient het Algemeen Bestuur een aantal zaken op hoofdlijnen nader te regelen. Dit gebeurt door middel van dit Controleprotocol en het jaarlijks te actualiseren Normenkader.

Dit controleprotocol heeft een geldigheidsduur van vier jaar. In het kader van de continuïteit, het verminderen van de administratieve lasten en de vergelijkbaarheid van de resultaten van accountantscontrole is een meerjarig perspectief wenselijk.

Het controleprotocol wordt jaarlijks geagendeerd waarbij het Algemeen Bestuur in de gelegenheid wordt gesteld technische wijzigingen in relatie tot de uitvoering van de accountantscontrole kenbaar te maken en onderwerpen aan te dragen waaraan de accountant bij zijn controle specifiek aandacht dient te besteden. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd en aan het Algemeen Bestuur ter vaststelling voorgelegd.

1.2 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan:

- de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole bij de jaarrekening van Regio Midden-Holland.
- Het Dagelijks Bestuur over de reikwijdte van de rechtmatigheidsverantwoording, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapportingstoleranties.

Er wordt in ieder geval ingegaan op:

- De rechtmatigheidscriteria die in beschouwing moeten worden genomen;
- De aspecten die binnen het voorwaardencriterium in beschouwing moeten worden genomen;
- De te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties;
- De verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording;
- De regelgeving die in het kader van het rechtmatigheidstraject in beschouwing moet worden genomen (normenkader).

Het bestuur kan de accountant alleen nadere aanwijzingen geven voor zover dit uitgaat boven de wettelijke minimumeisen.

1.3 Wettelijk kader

De Gemeentewet, artikel 213, schrijft voor dat het Algemeen Bestuur één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant geeft het Algemeen Bestuur nadere aanwijzingen voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Het Algemeen Bestuur heeft op 1 oktober 2025 de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie 2025 voor Regio Midden-Holland vastgesteld.

2 Algemene uitgangspunten voor de controle op rechtmatigheid

2.1 Algemene uitgangspunten

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de jaarrekening, uitgevoerd door een in het Algemeen Bestuur benoemde accountant, gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- De getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- De getrouwheid van de door het Dagelijks Bestuur afgegeven rechtmatigheidsverantwoording;
- De inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- Het in overeenstemming zijn van de door het bestuur opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels van het Besluit begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV);
- De verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zijn de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur zijn gesteld in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, alsmede de Kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV en de Nadere voorschriften en overige controlestandaarden (NV COS) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants, bepalend voor de uit te voeren werkzaamheden.

3 Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf 1 januari 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening verplicht waarbij de eerste verantwoording over het boekjaar 2023 heeft plaats gevonden. Met ingang van 1 januari 2025 is het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) voor wat betreft goedkeuringstolerantie aangepast welke in hoofdstuk 4 nader omschreven is.

Met de inwerkingtreding van de rechtmatigheidsverantwoording is de opzet van het controleprotocol en normenkader aangepast. De controle van de rechtmatigheid is hiermee geen verantwoordelijkheid meer van de accountant, maar van het Dagelijks Bestuur zelf. Dit controleprotocol is derhalve niet

alleen bedoeld voor de controleopdracht van de accountant, maar ook de basis voor de af te geven rechtmatigheidsverantwoording van het Dagelijks Bestuur.

4 Te hanteren goedkeurings-en rapporteringstoleranties

De controle van de jaarrekening door de accountant is zodanig ingericht dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties. Alleen fouten in de jaarrekening en onzekerheden in de controle boven een vastgesteld percentage van de totale lasten van Regio Midden-Holland leiden tot een niet goedkeurende controleverklaring. Dit komt tot uitdrukking in de goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

4.1 Goedkeuringstolerantie

De definitie van goedkeuringstolerantie luidt:
De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Vanaf boekjaar 2025 geldt een standaard goedkeuringstolerantie van 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves. Het algemeen bestuur kan eventueel kiezen voor een lagere tolerantie. De goedkeuringstolerantie is de som van de afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle. De bij de jaarrekeningcontrole 2024 gehanteerde goedkeuringstoleranties van 1% bij fouten en 3% bij onzekerheden komen hiermee te vervallen vanaf boekjaar 2025.

	Strekking controleverklaring		
Materialiteit	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding / Afkeurende verklaring
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	≤ 2%	> 2% - ≤ 4%	> 4%

Op basis van de begroting 2025 van Regio Midden-Holland betekenen genoemde percentages dat de afwijkingen in de jaarrekening en de onzekerheden in de uitvoering van de controle maximaal € 43.863,- mogen bedragen en de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten. Daarboven zullen de rechtmatigheidsfouten verantwoord moeten worden in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening en in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Via een door de commissie BBV voorgeschreven tekst in de jaarrekening zal het dagelijks bestuur verantwoording afleggen over het rechtmatig handelen.

4.2 Verantwoordingsgrens

De definitie van de verantwoordingsgrens luidt:
De verantwoordingsgrens is een door het Algemeen Bestuur vastgesteld bedrag, waarboven het Dagelijks Bestuur de afwijkingen (afwijkingen en onzekerheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens die door het algemeen bestuur vastgesteld is valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van Regio Midden-Holland, exclusief de toevoegingen aan de reserves.

Het Algemeen Bestuur kan kiezen voor een lagere goedkeuringstolerantie waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden opgenomen. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten (dus het niet naleven van wet- en regelgeving) en/of posten
waarvan bij het Dagelijks Bestuur onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid.
Hierbij is van belang om op te merken dat voor afwijkingen en onzekerheden gezamenlijk de verantwoordingsgrens niet mogen overschrijven.

Bij de keuze om de verantwoordingsgrens te verlagen moet het Algemeen Bestuur een afweging maken tussen enerzijds de hoogte van de verantwoordingsgrens en anderzijds de inspanningen die voor het ambtelijk apparaat verbonden zijn aan het detecteren en rapporteren van de rechtmatigheidsfouten en onzekerheden.

De verantwoordingsgrens bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves.

Blijven zowel de afwijkingen als onduidelijkheden onder de verantwoordingsgrens dan worden geen afwijkingen opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Wel blijft het relevant om alle geconstateerde afwijkingen te vermelden in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken. Hiervoor wordt de rapportagegrens gehanteerd (zie 4.3).

4.3 Rapporteringstolerantie en rapportagegrens

De definitie van goedkeuringstolerantie luidt:
De rapporteringtolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen.

De rapporteringstolerantie kan worden vastgesteld op een percentage, bijvoorbeeld 80% van de goedkeuringstolerantie of op een maatschappelijk relevant geacht absoluut bedrag.
De rapporteringstoleranties kunnen zich ook verder toespitsen op die elementen die het Algemeen Bestuur specifiek nader terug wil zien, zonder dat dit de controletoleranties zelf beïnvloedt.
De rapporteringstolerantie wordt door het Algemeen Bestuur vastgesteld, met inachtneming van de genoemde minimumeisen. De accountant richt de controle in, rekening houdend met de rapporteringstolerantie om te kunnen waarborgen dat alle gesignaleerde onrechtmatigheden die dit bedrag overschrijden ook daadwerkelijk in het verslag van bevindingen worden opgenomen.

Om goed invulling te kunnen geven aan haar controlerende taak, maar tegelijk niet teveel in details te treden, wordt de rapporteringstolerantie waarboven de accountant afwijkingen en onzekerheden rapporteert, vastgesteld op € 10.000,-.

Ook voor rechtmatigheidsfouten moet het Algemeen Bestuur vooraf aangeven welke individuele

rechtmatigheidsfouten en onzekerheden in de paragraaf bedrijfsvoering moeten worden opgenomen. Dit kan een kwantitatief criterium zijn: iedere geconstateerde rechtmatigheidsfout en onzekerheid hoger dan bedrag X of percentage Y wordt in de paragraaf bedrijfsvoering opgenomen. Dit wordt vaak de rapportagegrens voor afwijkingen genoemd. Dit kunnen ook kwalitatieve criteria zijn: bijvoorbeeld afwijkingen en onzekerheden die geregeld voorkomen, samenhangen met bepaalde taken, processen of afdelingen en samenhangen met fraude.

In lijn met de rapporteringstolerantie voor de accountant wordt de rapporteringsgrens voor rechtmatigheidsfouten in de paragraaf bedrijfsvoering vastgesteld op € 10.000,-.

5 Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

5.1 Rechtmatigheidscriteria

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens de Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (Bado) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen”.

In de rechtmatigheidsverantwoording gaat het er niet om dat álle handelingen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving zijn verricht. De verantwoording beperkt zich tot alleen de financiële beheers handelingen.

In het kader van de rechtmatigheidscontrole worden negen rechtmatigheidscriteria onderkend:

1. De juiste berekening van de gepresenteerde bedragen (calculatiecriterium);
2. De juistheid van het tijdstip van betaling en van de verantwoording van verplichtingen (valuteringcriterium);
3. De juistheid van de adressering van de rechthebbende waar een financiële stroom naar toe is gegaan (adresseringscriterium);
4. De volledigheid van alle opbrengsten die verantwoord zouden moeten zijn, ook daadwerkelijk verantwoord zijn (volledigheidscriterium);
5. De financiële beheershandelingen passen bij de activiteiten van de organisatie en dat in relatie tot de kosten een aanvaardbare tegenprestatie is overeengekomen (aanvaardbaarheidscriterium);
6. De levering heeft plaatsgevonden (prestatielevering);
7. De financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting (begrotingscriterium);
8. De voorwaarden in wet- en regelgeving worden nageleefd, zoals subsidievoorwaarden (voorwaardencriterium);
9. Er vindt een toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt plaats met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen (M&O criterium).

In de jaarrekening legt het Dagelijks Bestuur verantwoording af over alle negen criteria van rechtmatigheid. De eerste zes criteria, die betrekking hebben op getrouwheid en óók onderdeel zijn van rechtmatigheid, komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. Alleen de drie specifieke rechtmatigheidscriteria komen tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording.

De negen criteria gelden ook als uitgangspunt vanuit de wetgever, waarbij de reikwijdte van de verantwoording niet wijzigt ten opzichte van de situatie tot en met 2024, waarin de accountant het oordeel afgeeft.

Afgedekt door balans en overzicht van baten en lasten:

1. Calculatiecriterium
2. Valuteringscriterium
3. Adresseringscriterium
4. Volledigheidscriterium
5. Aanvaardbaarheidscriterium
6. Leveringscriterium

Afgedekt door rechtmatigheidsverantwoording:

1. Begrotingscriterium
2. Voorwaardencriterium
3. Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

De verantwoording van rechtmatigheid door het Dagelijks Bestuur is sinds de wetswijziging deel uit gaan maken van de jaarrekening, zodat de aandacht voor en de controle op rechtmatigheid minimaal op het kwaliteitsniveau gehandhaafd blijft. De accountant geeft een getrouwheidsoordeel af over de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheids-verantwoording als een onderdeel van de jaarrekening. Het huidige afzonderlijke rechtmatigheidsoordeel in de controleverklaring van de accountant is daarmee komen te vervallen. Het Dagelijks Bestuur neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. De beoordeling van de getrouwheid door de controlerend accountant geeft aan dat vertrouwd mag worden op hetgeen in de rechtmatigheidsverantwoording van het Dagelijks Bestuur vermeld staat.

De rechtmatigheidscriteria die expliciet tot uitdrukking komen in de rechtmatigheidsverantwoording worden hieronder nader toegelicht.

5.2 Begrotingscriterium

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is - voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft - mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door het algemeen bestuur geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan het algemeen bestuur.
Begrotingsafwijkingen op de baten, onderschrijdingen van de lasten en onderschrijdingen op de investeringskredieten worden door het dagelijks bestuur niet als onrechtmatig aangemerkt.
In voorkomende gevallen zijn onderstaande begrotingsafwijkingen als acceptabel te bestempelen:

a. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.
b. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd. Bijvoorbeeld vanwege een open einde (subsidie)regeling.
c. Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die na het verantwoordingsjaar als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of toezichthouder blijkt. Het gaat hier in de praktijk veelal om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen.
d. Kostenoverschrijdingen op investeringen, waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvingslasten en financieringslasten in navolgende jaren, zijn alleen in het jaar van ontstaan als onrechtmatig aan te merken.

5.3 M&O criterium

Onder misbruik wordt verstaan:
"Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen".

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan:
"Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving, maar in strijd met het doel en de strekking daarvan".

Het gaat er bij het M&O-criterium om dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen. In de eerste plaats moet duidelijk zijn welke eisen de wet- en regelgeving stelt ten aanzien van M&O, wat daarin is geregeld omtrent de handhaving en hoe zich dat heeft vertaald naar de opzet van de interne organisatie. Het M&O-beleid moet voldoende actueel zijn en voldoende zijn afgestemd op de meest recente wetgeving en de praktijk. Om dit te bewerkstellingen is een mix van maatregelen nodig. Een mogelijk uitgangspunt hiervoor is het opstellen van een nota M&O beleid. Het is overigens niet verplicht om voor het voeren van het M&O beleid een overkoepelende nota vast te stellen.

Het Dagelijks Bestuur dient een uitspraak te doen in hoeverre het M&O beleid ook feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen werken. De basis daarvoor ligt in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern uitgevoerde controles en evaluaties. Wanneer het Dagelijks Bestuur concludeert dat het M&O-beleid (op onderdelen) niet actueel is en/of dat er geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet wordt nageleefd dan vermeldt het Dagelijks Bestuur dit in de paragraaf bedrijfsvoering. Daadwerkelijke afwijkingen als gevolg van misbruik worden, voor zover deze niet het getrouwheidsaspect raken, betrokken bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Indien Regio Midden-Holland geen toereikend M&O-beleid voert kan dit gevolgen hebben voor het accountantsoordeel. Indien bij een toereikend M&O-beleid dat in voldoende mate is uitgevoerd toch een belangrijke (materiële) onzekerheid – die inherent is aan de regeling – blijft bestaan met betrekking tot de rechtmatigheid van de uitgaven of ontvangsten en deze niet verder kan worden gereduceerd, dient de accountant te beoordelen of deze onzekerheid in de toelichting bij de jaarrekening adequaat wordt weergegeven.

5.4 Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door Regio Midden-Holland zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en in de eigen regelgeving. Door het Algemeen Bestuur zijn in verschillende verordeningen en besluiten voorwaarden opgenomen.

Bij het voorwaardencriterium wordt vooral gekeken of de financiële beheershandelingen binnen Regio Midden-Holland voldoen aan de voorwaarden zoals die gesteld zijn in de wet- en regelgeving. In het normenkader zijn de interne en externe regels opgenomen, die het Dagelijks Bestuur in zijn controle van het voorwaardencriterium moet betrekken. De precieze invulling van het voorwaardencriterium verschilt per wet respectievelijk regeling respectievelijk verordening. Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden er op van toepassing zijn.

Het voorwaardencriterium veroorzaakt in belangrijke mate de inspanningen die nodig zijn voor de rechtmatigheidscontrole. Door het aanbrengen van beperkingen in de toepassing van genoemde aspecten kunnen de te verrichten interne controle-inspanningen beperkt worden en is de kans op een niet-goedkeurende accountantsverklaring verkleind. Ten aanzien van de verordeningen van Regio Midden-Holland worden uitsluitend financiële consequenties verbonden aan die bepalingen, die recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen betreffen.

5.5 Effecten van het niet naleven van wet- en regelgeving

In de volgende tabel is weergegeven wat het effect is van een afwijking van wet- en regelgeving en de consequenties voor de rechtmatigheidsverantwoording. Met betrekking tot de interpretatie op het gebied van het begrotingscriterium verwijzen we naar hoofdstuk 4.

Afwijkingen van wet- en regelgeving	**Niet opnemen in de Rechtmatigheids-verantwoording**	**Wel opnemen in de Rechtmatigheids-verantwoording**
Bepalingen in wet- en regelgeving worden niet nageleefd (voorwaardencriterium), maar dit kan geen directe financiële consequenties hebben die in de jaarrekening tot uitdrukking moeten komen.	X	
Bepalingen in wet- en regelgeving worden niet nageleefd (voorwaardencriterium), en hieruit kunnen directe financiële consequenties voortvloeien die in de jaarrekening tot uitdrukking moeten komen.		X
Er zijn geen effectieve M&O maatregelen en mede als gevolg daarvan zijn rechtmatigheidsafwijkingen en/of onduidelijkheden geconstateerd die geen consequenties hebben voor getrouwe beeld aspecten van jaarrekeningposten.		X
Er zijn geen effectieve M&O-maatregelen, maar ondanks dat zijn er geen fouten en/of onduidelijkheden geconstateerd.	X	

6 Reikwijdte en normenkader

6.1 Financiële rechtmatigheid

Rechtmatigheid is een breed begrip en omvat alle wettelijke kaders en regelgeving waaraan Regio Midden-Holland zich moet houden. Op grond van de wet kan rechtmatigheid worden onderscheiden in financiële en niet-financiële rechtmatigheid.

De financiële rechtmatigheid heeft betrekking op baten, lasten en balansmutaties uit de jaarrekening. Het gaat om gevolgen van financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan in de financiële administratie.

De niet-financiële rechtmatigheid heeft betrekking op handelingen en beslissingen van niet-financiële aard. Het gaat bijvoorbeeld om de naleving van privacywetgeving, wet Financiering decentrale overheden (Fido) inzake overschrijding kasgeldlimiet / renterisiconorm, milieuomstandigheden en arbeidsomstandigheden.

Aan overtreding van deze regels zijn meestal geen (directe) financiële gevolgen verbonden. Deze onrechtmatigheden hoeven daarom niet te worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Voor het beeld dat het Algemeen Bestuur heeft over de financiële positie van de Regio Midden-Holland kunnen niet financiële onrechtmatigheden echter wel van belang zijn. De commissie BBV is daarom van mening dat in ieder geval overtredingen van de Wet Fido opgenomen dienen te worden in de paragraaf bedrijfsvoering.

In de Kadernota rechtmatigheid 2023 is hierover de volgende stellige uitspraak gedaan:
Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de wet Fido en bijbehorende Regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

6.2 Het normenkader

Voor een goede uitvoering van de rechtmatigheidscontrole is belangrijk dat de geldende regelgeving duidelijk vastligt. Het normenkader geeft een overzicht van de wet- en regelgeving die wordt meegenomen in de controle op de rechtmatigheid. Het betreft zowel regelgeving van andere overheden als van Regio Midden-Holland zelf.

Als primair verantwoordelijke voor de naleving van de wet- en regelgeving moet het Dagelijks Bestuur permanent zicht hebben op het van toepassing zijnde relevante normenkader. Het is derhalve de taak van het Dagelijks Bestuur om het normenkader jaarlijks te actualiseren en ter vaststelling te agenderen voor de vergadering van het Algemeen Bestuur. Het doel hiervan is dat het Algemeen Bestuur zich bewust is van de wet- en regelgeving die wordt meegenomen in de accountantscontrole/ rechtmatigheidsverantwoording en dat het Algemeen Bestuur daarmee de mogelijkheid krijgt om het normenkader aan te vullen.

Mocht tijdens de toetsing toch blijken dat het normenkader niet juist of compleet is en dit consequenties heeft gehad voor de controles, dan geeft het Dagelijks Bestuur in de bedrijfsvoeringsparagraaf in de jaarstukken aan welke regels het betreft. De accountant moet dit in zijn verslag bevestigen.

Het is niet toegestaan dat eigen verordeningen buiten beschouwing worden gelaten bij de rechtmatigheidsverantwoording. Wel kan het Algemeen Bestuur besluiten dat aan bepaalde onderdelen

van verordeningen geen consequenties voor de financiële rechtmatigheid worden verbonden. Dat kan alleen als deze onderdelen niet verplicht voortvloeien uit hogere regelgeving.

Besluiten van het Dagelijks Bestuur vallen niet onder de rechtmatigheidsverantwoording, tenzij de verantwoording hiervan verplicht is op basis van hogere regelgeving of besluiten c.q. verordeningen van het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur kan bijvoorbeeld het vaststellen van een nota of inkoop- en aanbestedingsbeleid overgedragen hebben aan het Dagelijks Bestuur. In die situatie ligt het niet voor de hand dat deze DB-besluiten worden opgenomen in het normenkader, omdat het bevoegdheden zijn die het Algemeen Bestuur zelf gedelegeerd heeft.

Interne regels van Dagelijks Bestuur naar de ambtelijke organisatie kunnen overigens wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van “hogere” besluiten, maar zijn op zich dus geen object van onderzoek. Het is (over het algemeen) aan het Dagelijks Bestuur om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.

De controle op rechtmatigheid voor de controlejaren 2023 -2026 is limitatief gericht op de hieronder vermelde onderdelen:

6.2.1 Reikwijdte van de controle bij de rechtmatigheidstoetsing

De controle op rechtmatigheid voor de kalenderjaren is limitatief gericht op:

a. De naleving van wettelijke kaders (rechtmatigheidstoetsing door DB);
Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. Voorbeelden van deze zgn. externe wetgeving zijn:
- Algemene verbindende voorschriften van de EU, zoals de Europese Aanbestedingsrichtlijnen;
- Wet- en regelgeving waarin nadere voorschriften zijn opgenomen inzake specifieke uitkeringen en subsidies vanuit de EU, het Rijk en andere subsidieverstrekkende instanties;
- Fiscale en sociale wet- en regelgeving die door gemeenschappelijke regelingen moeten worden nageleefd;
- Overige algemene wet- en regelgeving, zoals Awb (i.v.m. subsidiebepalingen) en Bezoldigingswetten en -besluiten.
- Gemeente- en Provinciewet;
- Wetgeving en regelgeving die inrichtingsvereisten voorschrijven (voorbeeld BBV);
- Specifieke wet- en regelgeving ten behoeve van de eigen taakuitvoering.

b. De naleving van de volgende kaders (rechtmatigheidstoetsing door DB):
Voorbeelden van deze zgn. interne wetgeving zijn:
- Begroting;
- Financiële verordening ex artikel 212 van de gemeentewet;
- Controleverordening ex artikel 213 van de gemeentewet.

c. Single information single audit (SiSa) (rechtmatigheidstoetsing door DB):
Ingaande 2007 is het principe van Single information single audit ingevoerd voor bijna alle specifieke uitkeringen van het rijk. Voor SiSa-verantwoordingen gelden veelal specifieke toetsingsvoorwaarden. Voor zover deze deel uitmaken van de jaarrekening zijn ook de bepalingen zoals vermeld in hoofdstuk 3 van dit controleprotocol van toepassing. In de Circulaire SiSa van het Ministerie van BZK is nadere regelgeving verstrekt over de wijze van verantwoorden over specifieke uitkeringen.

De controle op rechtmatigheid maakt gebruik van het actuele normenkader. Voor de controle 2025 is dat het normenkader, dat tegelijk met dit controleprotocol wordt vastgesteld. Het normenkader omvat de voor de controle relevante regelgeving van de Regio Midden-Holland, welke door het algemeen bestuur is vastgesteld. Het normenkader wordt aangepast, zodra er wijzigingen optreden in de relevante, interne regelgeving.

7 Rapportage accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant in het kort weergegeven als volgt:

Managementletter Interim-controle
In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht in de vorm van een managementletter. De managementletter is gericht aan het Dagelijks Bestuur. Een afschrift van de managementletter zal, inclusief een reactie van het Dagelijks Bestuur, door het Dagelijks Bestuur aan Algemeen Bestuur ter inzage worden verstrekt.

Verslag van bevindingen
In overeenstemming met wet- en regelgeving wordt over de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan het Algemeen Bestuur en in afschrift aan het Dagelijks Bestuur. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Controleverklaring accountant
In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole ten aanzien van de getrouwheid weergegeven. De accountant weegt de rechtmatigheidsfouten mee in de controle en zal hierover rapporteren als het dagelijks bestuur dit verzuimd heeft.
Deze controleverklaring is bestemd voor het Algemeen Bestuur, zodat deze de door het Dagelijks Bestuur opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

De controleverklaring en het verslag van bevindingen worden voor verzending aan het Algemeen Bestuur door de accountant besproken met het Dagelijks Bestuur.
De accountant bespreekt vooraf aan de behandeling van de jaarstukken in het Dagelijks Bestuur het verslag van bevindingen met de secretaris en de controller.

8 Overgangs- en slotbepalingen

8.1 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2025 en heeft een geldigheidsduur van vier jaar, met dien verstande dat zij van toepassing is op de jaarrekening en het jaarverslag en bijbehorende stukken van het verslagjaar 2025 tot en met 2028.

8.2 Intrekken oude protocol

Het controleprotocol Regio Midden-Holland 2023 – 2026 komt na het vaststellen van dit controleprotocol “2025 – 2028” te vervallen.

8.3 Citeertitel

Dit protocol kan worden aangehaald als “Controleprotocol Regio Midden-Holland 2025 - 2028”.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur Regio Midden-Holland van 1 oktober 2025.

De secretaris,

H.E. Postema

De voorzitter,

P. Verhoeve